

58. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV SLOVENIJE 2024

VPLIV NOVIC NA LJUDI

Raziskovalno področje: filozofija ali sociologija

Raziskovalna naloga

Avtorja: Brin Ternik Lužnik, Lina Verlič

Mentor: Aleksander Kelemina

Šola: Osnovna šola Toneta Čufarja Maribor

Maribor, 2024

KAZALO

POVZETEK.....	1
ZAHVALA	2
1 UVOD.....	3
1.1 Opredelitev problema	3
1.2 Cilji.....	3
1.3 Hipoteze.....	3
1.4 Metode dela	4
2 TEORETIČNI DEL.....	5
2.1 Definicija in kratka zgodovina medijev	5
2.2 Vpliv medijev na ljudi.....	5
2.3 Odvisnost od medijev.....	5
2.4 Vpliv medijev na čustva	6
2.5 Nadzor nad mediji	6
2.6 Lažne novice in propaganda	6
2.7 Popularna kultura	7
2.8 Razlike med generacijami	7
3 ANALIZIRANI MEDIJI V OBDOBJU MED OKTOBROM IN DECEMBROM 2023	8
3.1 RTV Slovenija	8
3.2 24ur.com.....	10
3.3 Mariborinfo.....	11
3.4 Maribor24.....	13
4 ANALIZA ANKETE MED UČENCI.....	14
5 ANALIZA ANKETE MED ODRASLIMI OSEBAMI	20
6 DRUŽBENA ODGOVORNOST	25
7 SKLEP	26
8 VIRI IN LITERATURA	28

Kazalo grafov

Graf 1: Vrsta objave – RTV SLO.....	8
Graf 2: Vpliv objave – RTV SLO	9
Graf 3: Odziv bralcev – RTV SLO	9
Graf 4: Vrsta objave – 24ur.com.....	10
Graf 5: Vpliv objave – 24ur.com	10
Graf 6: Odziv bralcev – 24ur.com.....	11
Graf 7: Vrsta objave - Mariborinfo	11
Graf 8: Vpliv objave - Mariborinfo	12
Graf 9: Odziv bralcev - Mariborinfo	12
Graf 10: Vrsta objave – Maribor24	13
Graf 11: Vpliv objave – Maribor24.....	13
Graf 12: Spol anketiranih učencev	14
Graf 13: Razred anketiranih učencev	14
Graf 14: Katero vrsto medijev najpogosteje spremljate?	15
Graf 15: Koliko časa na dan porabite za spremljanje medijev?.....	15
Graf 16: Se vam zdi, da mediji kdaj vplivajo na vaše odločitve v vsakdanjem življenju?	16
Graf 17: Menite, da mediji prikažejo situacije in dogodke objektivno oziroma takšne kot so v resnici?	16
Graf 18: Katere novice vas najbolj zanimajo?	17
Graf 19: Kakšne novice po vašem mnenju prevladujejo v medijih?.....	17
Graf 20: Kakšne občutke pri vas vzbudijo vsakodnevne novice?.....	18
Graf 21: Kako pomembni se vam zdijo naslednji mediji za prenos novic?	19
Graf 22: Spol anketirancev	20
Graf 23: Starost anketirancev.....	20
Graf 24: Katero vrsto medijev najpogosteje spremljate?	21
Graf 25: Koliko časa na dan porabite povprečno za spremljanje novic?	21
Graf 26: Se vam zdi, da mediji vplivajo na vaše odločitve v vsakdanjem življenju?	22
Graf 27: Ali menite, da mediji prikažejo situacije in dogodke objektivno oziroma takšne kot so v resnici?	22
Graf 28: Katere novice vas najbolj zanimajo?	23
Graf 29: Kakšne novice po vašem mnenju prevladujejo v medijih?.....	23
Graf 30: Kakšne občutke vzbudijo pri vas vsakodnevne novice?.....	24
Graf 31: Kako pomembni se vam zdijo naslednji mediji za prenos novic?	24

POVZETEK

Mediji in novice imajo velik vpliv na sodobno družbo. Skozi najino raziskovalno delo sva prišla do nekaterih zanimivih zaključkov. Ob prebiranju spletnih portalov sva ugotovila, da med njimi obstajajo določene razlike. Na spletni strani RTV Slovenija prevladujejo novice s področja športa, vojne in politike, medtem ko je na portalu 24ur.com prevladuje črna kronika, politika in gospodarstvo. Precejšnja razlika je tudi med lokalnima portaloma Mariborinfo in Maribor24. Na portalu Mariborinfo prevladujejo članki s področja zabave, nekoliko manj pa članki s področja črne kronike in gospodarstva. Na spletni portalu Maribor24 pa prevladujejo članki s področja črne kronike, zaradi česar je precej višji delež negativnih novic. Do zanimivih rezultatov sva prišla tudi pri analizi ankete. Učenci naše šole najpogosteje spremljajo socialna omrežja, temu pa sledijo televizija in spletne strani. Med njihovimi starši in učitelji je bolj razširjeno spremljanje spletnih strani in ne toliko socialnih omrežij. Zaradi tega se pojavljajo tudi razlike v mnenju, kateri mediji so najpomembnejši. Eni in drugi menijo, da novice občasno vplivajo na njihove odločitve. Skupno jim je tudi to, da menijo, da mediji le včasih prikažejo dogodke objektivno. Precejšnje razlike so v tem, kakšne novice spremljajo. Učenci spremljajo predvsem novice s področja zabave in športa, odrasli pa s področja vremena, športa in gospodarstva. Novice pri odraslih vzbujajo tudi več negativnih čustev kot pri učencih.

Ključne besede: mediji, novice, socialna omrežja.

ZAHVALA

Rada bi se zahvalila svojim staršem, ki so naju ves čas raziskovanja podpirali in spodbujali.

Prav tako bi se rad zahvalil mentorju za vse nasvete in pomoč.

1 UVOD

1.1 Opredelitev problema

Že od nekdaj so imeli mediji velik vpliv na javno mnenje. Mediji so danes pomemben del našega vsakdanjega življenja, saj smo v stiku z njimi na vsakem koraku. Medije na nek način spremljamo vsi, saj nas zanimajo informacije, ki nam povedo, kaj se dogaja v svetu okrog nas. Mediji bi morali podati novice na objektivni način, vendar obstajajo primeri, ki nam pokažejo, da temu ni vedno tako.

Odločila sva se, da bova raziskala, o kakšnih novicah najpogosteje poročajo mediji. Prav tako naju je zanimalo, ali v medijih prevladujejo pozitivne ali negativne novice. Skozi anketo pa sva skušala ugotoviti, kako mediji oziroma novice vplivajo na ljudi. Težavo vidiva v tem, da si ljudje ustvarijo mnenje o določeni zadevi na podlagi ene informacije, čeprav niso s to problematiko popolnoma seznanjeni. Prav tako pa sva tudi mnenja, da negativne novice negativno vplivajo na razmišljanje in čustva ljudi.

1.2 Cilji

Glavni cilji najine raziskovalne naloge so ugotoviti:

- kakšne novice prevladujejo v medijih,
- kakšen je odziv ljudi na pozitivne in negativne novice,
- ali najini sovrstniki spremljajo novice,
- ali naši starši in učitelji spremljajo novice,
- kakšna čustva zbudijo novice pri ljudeh.

1.3 Hipoteze

Pred raziskovalnim delom sva si zastavila pet hipotez, ki jih bova potrdila ali ovrgla:

1. V medijih prevladujejo negativne novice.
2. Odziv ljudi na novice, tako pozitivne kot negativne, je večinoma negativen.
3. Najini sovrstniki večinoma ne spremljajo novic.
4. Naši starši in učitelji večinoma spremljajo novice.
5. Novice vzbudijo pri ljudeh večinoma negativna čustva.

1.4 Metode dela

Pri najinem raziskovalnem delu sva uporabila različne metode dela. V teoretičnem delu sva s pomočjo virov poskušala pridobiti čim več informacij o medijih. Prav tako sva raziskala, ali je bilo o vplivu novic na ljudi že kaj zapsanega v strokovni literaturi.

Nato sva od začetka oktobra do konca decembra 2023 spremljala štiri medije preko spletnih portalov. Izbrala sva dva spletna medija, ki ju spremljajo ljudje na nacionalni ravni in sicer RTV Slovenija ter POP TV oziroma 24 ur. Izbrala pa sva tudi dva lokalna spletna medija in sicer Mariborinfo ter Maribor24. Zanimalo naju je predvsem, kakšne novice prevladujejo v omenjenih medijih in kakšen je odziv ljudi v forumih. Ni naju zanimalo le s katerega področja so novice, temveč tudi ali so pozitivne, negativne ali nevtralne. To sva opredelila s pomočjo tega, kakšna čustva je vzbudila novica ob branju.

Prav tako sva izvedla anketo med najinimi sovrstniki ter med našimi starši in učitelji. Z anketo sva želela ugotoviti, v kolikšni meri najini sovrstniki ter starši in učitelji spremljajo novice, katere novice najbolj spremljajo ter kako novice vplivajo na njih.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Definicija in kratka zgodovina medijev

Medije uporabljamo kot sredstvo za komunikacijo in jih uporabljamo vse od 16. stoletja dalje. Najprej so se po iznajdbi tiska pojavili časopisi, kasneje pa so se pojavili še radio in televizija, zato je vpliv medijev rasel. V zadnjem času pa so s pomočjo spleta in socialnih omrežij postali prisotni v našem vsakdanu. Dostop in pomen spleta se z razvojem tehnologije še povečuje. Z razvojem spleta se je povečala hitrost pretoka informacij po svetu v katerem živimo. Informacije, ki jih pridobivamo, pa so postale dobrina.

Zaradi poplave različnih medijev lahko obdobje, v katerem živimo, imenujemo tudi doba medijske fascinacije ali doba medijskih občil. Družbi, v kateri živimo, pa pravimo informacijska družba.

2.2 Vpliv medijev na ljudi

Medijska kultura sodeluje pri oblikovanju razumevanja sveta ter definira, kaj je dobro ali slabo, pozitivno ali negativno, moralno ali nemoralno. Pogosto predstavljajo stereotipe, ki lahko ključno vplivajo na stališča posameznikov do določenega družbenega dogajanja. S pridobivanjem pomembnosti v vsakdanjem življenju pa mediji ne opravljajo več le vloge informatorja družbe, temveč so tudi vir zabave, oblikujejo politično prepričanje in sodelujejo pri vzgoji, oblikovanju lastne identitete, družbenih norm in javnega mnenja. Že s tem, o čemer poročajo, posredujejo ideje o tem, kaj je v družbi pomembno.

Glavna naloga medijev naj bi bilo objektivno obveščanje in seznanjanje ljudi z različnimi dogodki. Mediji poročajo o najpomembnejših dogodkih in o tistih, za katere predvidevajo, da bo zanimanje čim večje, saj imajo zaradi tega tudi večjo gledanost. Z načinom poročanja lahko tudi vplivajo ljudi, v pozitivnem ali negativnem smislu. Leta 1938 igralec Orson Welles na radiu predstavil igro, kako so New Jersey napadli in zavzeli vesoljci, poslušalci pa so verjeli tej igri in povzročili paniko.

2.3 Odvisnost od medijev

Predvsem v zadnjih letih se je množično pojavila odvisnost od medijev in informacij, ki jih ti posredujejo, saj so mediji postali dostopni na vsakem koraku. Leta 2018 so izvedli raziskavo, ki je pokazala, da povprečen Američan preživi pred zaslonom 11 ur. Velika težava so predvsem socialna omrežja, ki so lahko dostopna. Na spletu je možno ustvariti tudi popolnoma drugačno identiteto. Gre za socialno sprejemljivo obliko odvisnosti, saj danes na svojih mobilnih

telefonih preživimo veliko časa. Obstaja pa tudi odvisnost od nenehnega spremljanja novic in dogajanja po svetu. Zaradi hitrega izhajanja informacij nas je morda strah, da bomo zamudili ali spregledali kaj pomembnega.

2.4 Vpliv medijev na čustva

Mediji vplivajo na ljudi tudi podzavestno in ta vpliv včasih težko prepoznamo. Vplivi so lahko tudi zelo opazni. Ob branju novic lahko čutimo veselje, optimizem, žalost ali jezo. Mediji lahko v nas vzbudijo katerokoli čustvo. Z poročanjem o uspehih ekipe na športnih tekmovanjih na primer vzpodbujajo domoljubje. Pomembna so tudi poročanja v času kriz, kot sta na primer vojna ali svetovna pandemija. Nenehno negativno poročanje med ljudmi povzroča strah, zaskrbljenost in tesnobo.

2.5 Nadzor nad mediji

Večina medijev se napaja iz tradicionalnih virov. Pogosto imajo nad mnogimi od teh virov nadzor velike korporacije. V tem primeru mediji delujejo po podjetniških načelih in si želijo čim večji zaslužek, kar pomeni, da morajo pritegniti čim večje občinstvo. Mediji tudi pogosto dobivajo finančno podporo od različnih podjetij, kar pomeni, da ne smejo poročati o negativnih vidikih podjetij, ki jih podpirajo. Danes pogosto lahko slišimo, kako različne politične stranke vplivajo na določene medije v svojih državah. Še vedno pa obstajajo države, kjer ima politični sistem popolni nadzor nad mediji. Takšen primer je Severna Koreja.

2.6 Lažne novice in propaganda

Vse pogosteje se srečujemo tudi z lažnimi novicami. Novice so lahko le rahlo prirejene, medtem ko so druge popolnoma izmišljene. Takšne novice so navadno širjene z nekim določenim namenom. Ravno zaradi tega moramo biti pozorni, od kod dobimo informacije. Za širjenje lažnih novic so najbolj dovzetna socialna omrežja, saj lahko vsak članek deluje verodostojno. Leta 2016 se je tako pojavil članek, ki je obtožil očeta Donalda Trumpa, da je bil član Ku Klux Klana. Istega leta pa se je pojavil tudi članek, da je Hilary Clinton članica pedofilske organizacije.

Širjenja koristnih novic so se množično lotili že med drugo svetovno vojno. Propaganda je omogočila, da so države pogosto poskušale prepričati ljudi v svoj cilj, ob tem pa so prirejali novice. Sovražnika so prikazovali kot zelo negativnega, domovino in lasten narod pa kot nekaj pozitivnega ter tako spodbujali domoljubje.

2.7 Popularna kultura

Mediji s poročanjem o dogajanju in širjenjem informacij sodelujejo pri sooblikovanju popularne kulture. Veliko vlogo pri tem igrajo socialna omrežja. Možnost postati prepoznaven in slaven vliva mnogo samozavesti. Vendar pa to dejansko uspe majhnemu številu ljudi, pri večini pa vzbudi občutek neuspeha. Kljub temu se v zadnjih letih pojavlja vse več tako imenovanih vplivnežev.

2.8 Razlike med generacijami

Kako mediji vplivajo na nas, je tudi odvisno, kateri generaciji pripadamo. Starejše generacije se še vedno zanašajo na tradicionalne vire in se težje prilagajajo na vsakodnevno uporabo socialnih omrežij, medtem pa si mlajše generacije, ki so odraščale z najnovejšo tehnologijo, življenja brez socialnih omrežij in nenehnega deljenja najnovejših informacij skoraj ne morejo predstavljati (<https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4202105898.pdf>., 21. 10.2023).

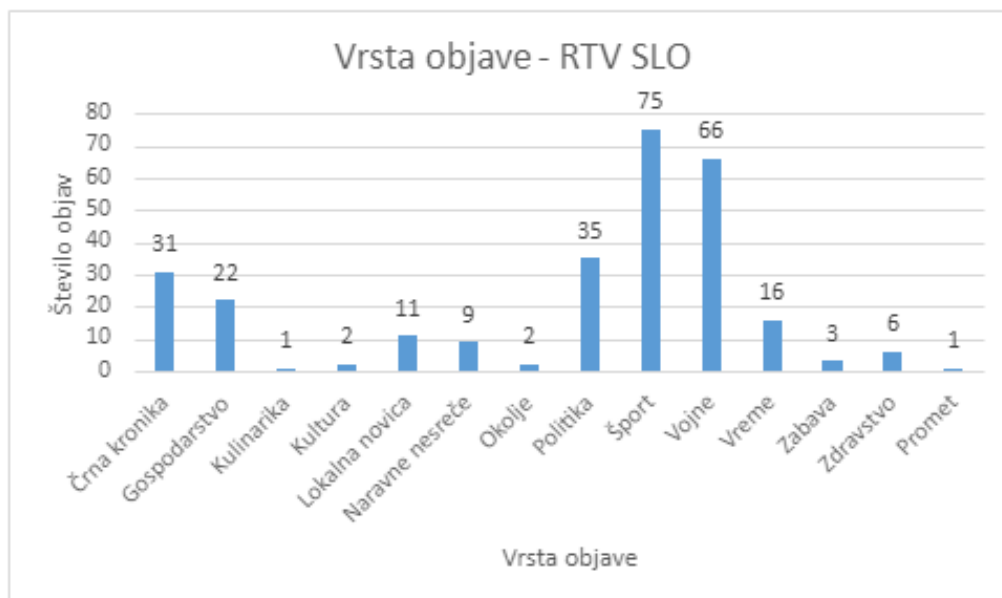
3 ANALIZIRANI MEDIJI V OBDOBJU MED OKTOBROM IN DECEMBROM 2023

V obdobju med 1. oktobrom in 31. decembrom 2023 sva spremljala štiri medije preko njihovih spletnih strani. Izbrala sva dva spletna medija, ki ju spremljajo ljudje na nacionalni ravni in sicer RTV Slovenija ter POP TV oziroma 24 ur. Izbrala pa sva tudi dva lokalna spletna medija in sicer Mariborinfo ter Maribor24. Potrebno je poudariti, da sva obiskala spletne strani omenjenih medijev enkrat na dan in sicer v popoldanskem času. Spremljala pa sva le glavne novice. Zanimalo naju je, kakšne novice objavljajo mediji oziroma o katerem področju najpogosteje poročajo. Prav tako naju je zanimalo, ali prevladuje pozitivne ali negativne novice. Novice, ki jih nisva mogla opredeliti, sva označila kot nevtralne. Prebrala sva tudi forume, saj naju je zanimalo kakšen je odziv bralcev, pozitiven ali negativen.

3.1 RTV Slovenija

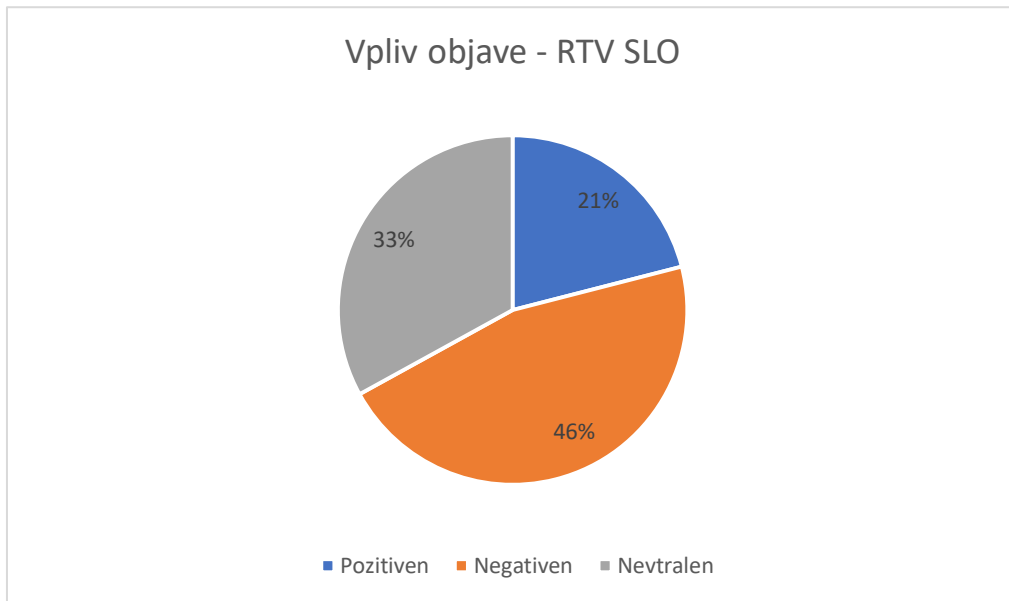
Iz grafa 1 je razvidno, da na RTV Slovenija kot udarne novice prevladujejo športne novice, ki jih je bilo 75. Sledile so vojne s 66 objavami. Prevladovala sta predvsem konflikt na Bližnjem vzhodu ter vojna v Ukrajini. Po številu objav je sledila politika, črna kronika, gospodarstvo in vreme. Ostalih novic je bilo manj.

Graf 1: Vrsta objave – RTV SLO (<https://www.rtv slo.si/>)

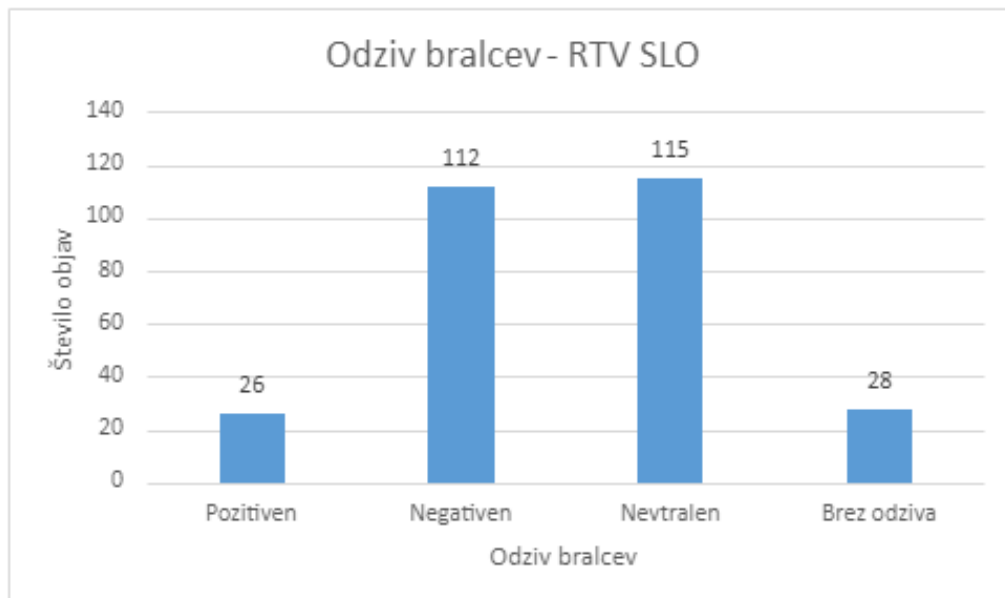
Iz spodnjega grafa je razvidno, da je bilo kar 46 % novic negativnih, pozitivnih pa je bilo le 21% novic. Ostale novice sva označila za nevtralne.

Graf 2: Vpliv objave – RTV SLO (<https://www.rtv slo.si/>)

Pri omenjenih člankih sva pregledala tudi odzive bralcev in pogledala, kakšni prevladujejo pri posameznih člankih. Prevladovali so nevtralni in negativni odzivi. Iz grafa pa je razvidno, da je bilo pozitivnih odzivov zelo malo. Zdelo se nama je zanimivo, da je bilo precejšnje število negativnih odzivov tudi pri člankih, ki sva jih označila kot pozitivno novico.

Graf 3: Odziv bralcev – RTV SLO (<https://www.rtv slo.si/>)

3.2 24ur.com

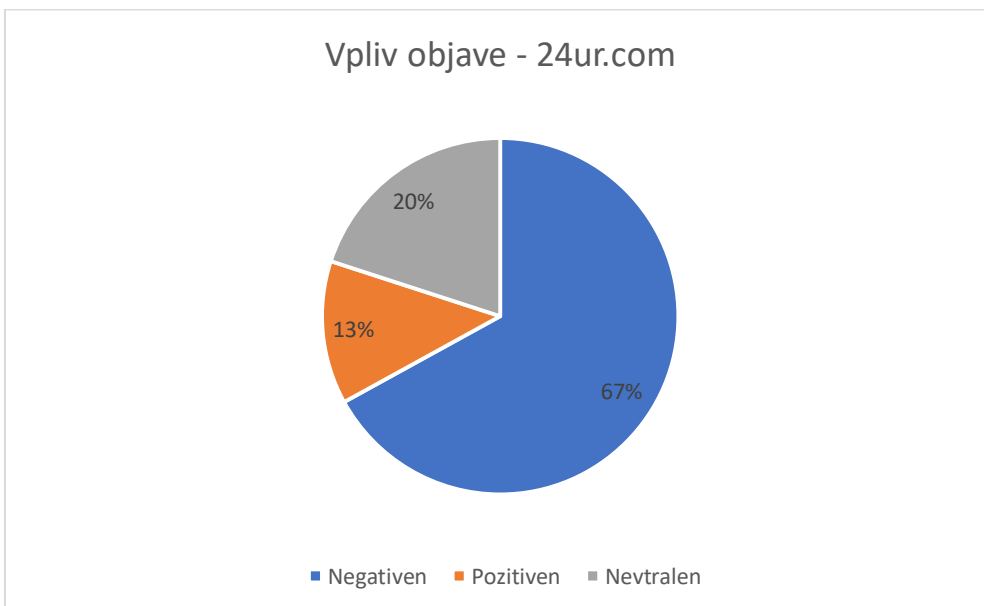
Na spletni strani 24ur.com je med novicami močno prevladovala črna kronika. Precej manj je bilo člankov s področja politike in gospodarstva. Tem novicam so sledili članki s področja športa, vremena in vojn.

Graf 4: Vrsta objave – 24ur.com (<https://www.24ur.com/>)

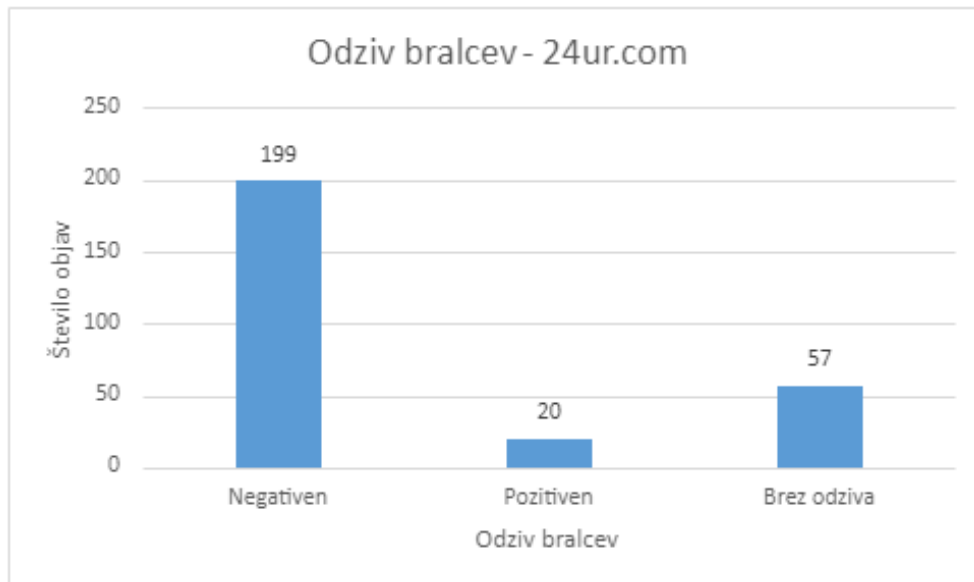
Na 24ur.com je bilo v primerjavi z RTV Slovenija višji delež negativnih novic in nižji delež pozitivnih novic.

Graf 5: Vpliv objave – 24ur.com (<https://www.24ur.com/>)

Če primerjamo s spletnim portalom RTV Slovenija, je bil tudi sam delež negativnih odzivov bralcev v primerjavi s pozitivnimi odzivi precej višji.

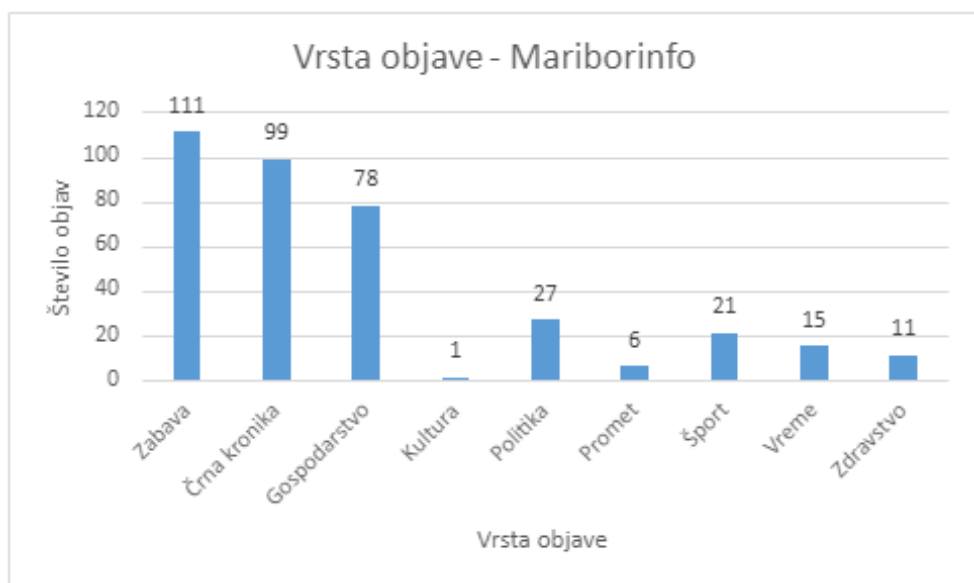
Graf 6: Odziv bralcev – 24ur.com (<https://www.24ur.com/>)

3.3 Mariborinfo

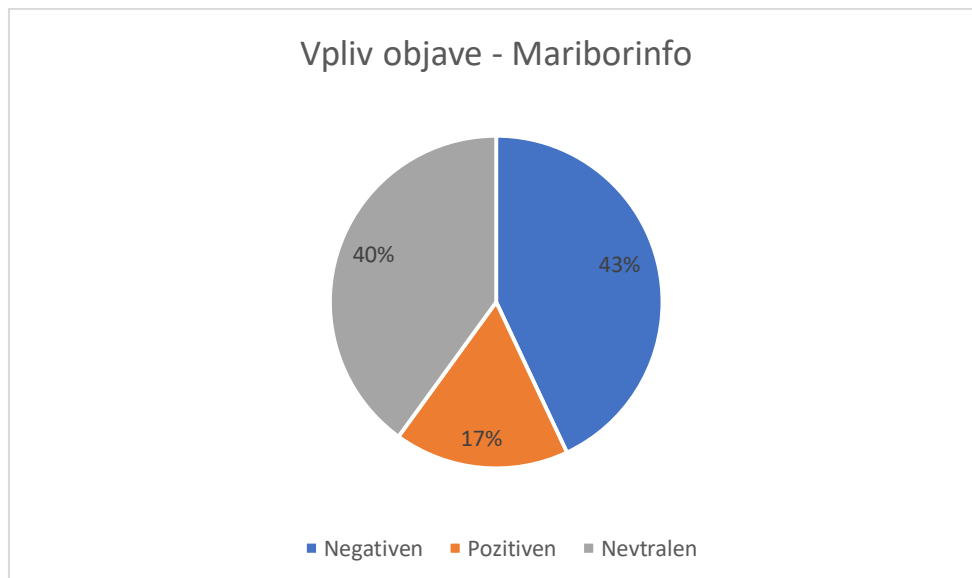
Pri branju člankov spletnega portala Mariborinfo sva hitro ugotovila, da tukaj prevladujejo drugačni članki. Največ člankov je bilo s področja zabave, temu pa so sledili članki s področja črne kronike in gospodarstva. Člankov s področja politike je bilo precej manj.

Graf 7: Vrsta objave - Mariborinfo (<https://mariborinfo.com/novice>)

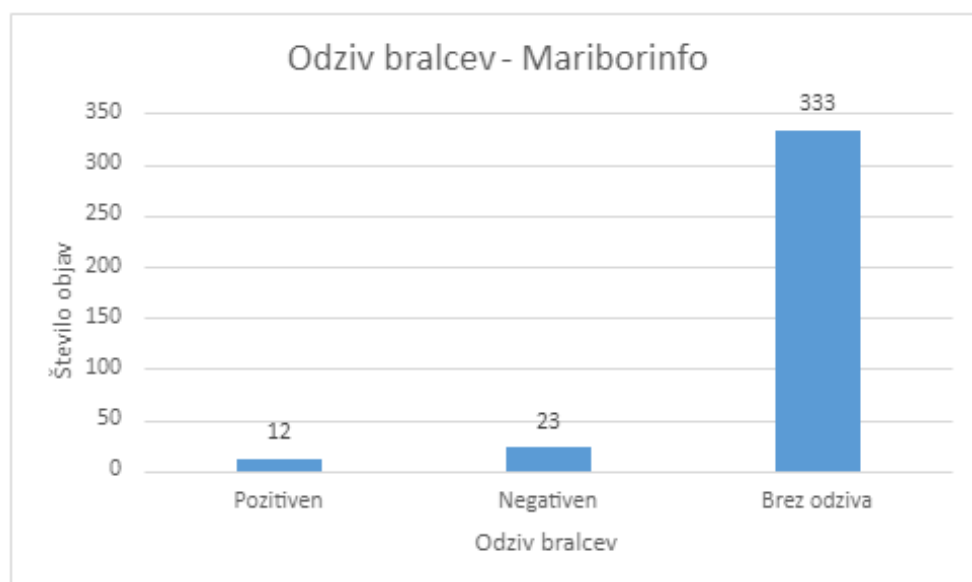
Pozitivne in negativne novice so v tem primeru precej izenačene oziroma je med njimi majhna razlika. Na to po najinem mnenju vpliva to, da prevladujejo novice s področja zabave.

Graf 8: Vpliv objave - Mariborinfo (<https://mariborinfo.com/novice>)

V primerjavi s prvima dveh medijema je tudi v tem, da je velika večina člankov na spletnem portalu Mariborinfo brez odziva.

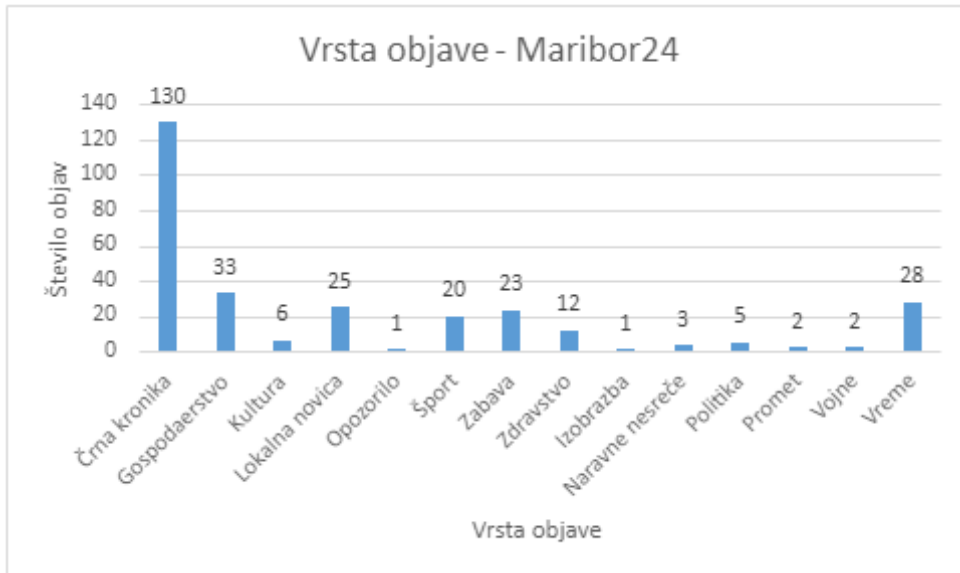
Graf 9: Odziv bralcev - Mariborinfo (<https://mariborinfo.com/novice>)

3.4 Maribor24

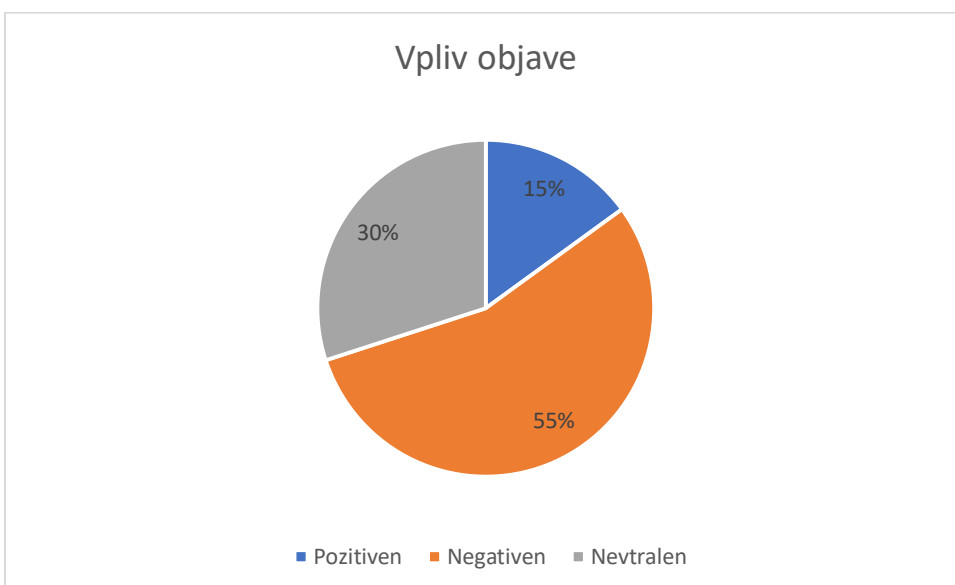
Pri branju člankov na spletnem portalu Maribor24 naju je presenetilo visoko število člankov s področja črne kronike. Ostalih člankov je bilo precej manj.

Graf 10: Vrsta objave – Maribor24 (<https://maribor24.si/>)

Glede na to, da prevladujejo članki s področja črne kronike, je kar 55% novic z negativno vsebino. S pozitivno vsebino je le 15% vseh člankov. Spletni portal Maribor24 ne omogoča komentiranje člankov, zato nisva mogla narediti analize odzivov bralcev.

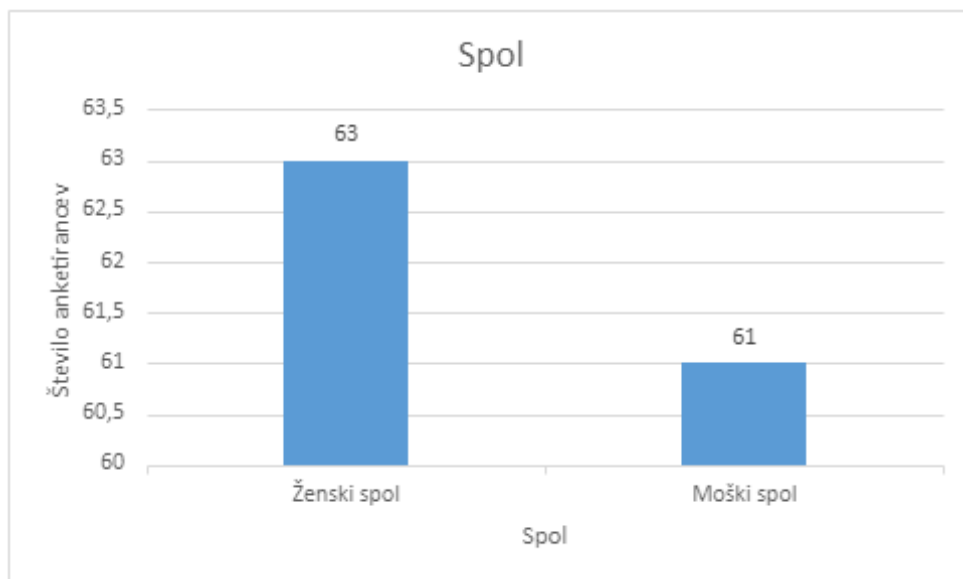
Graf 11: Vpliv objave – Maribor24 (<https://maribor24.si/>)

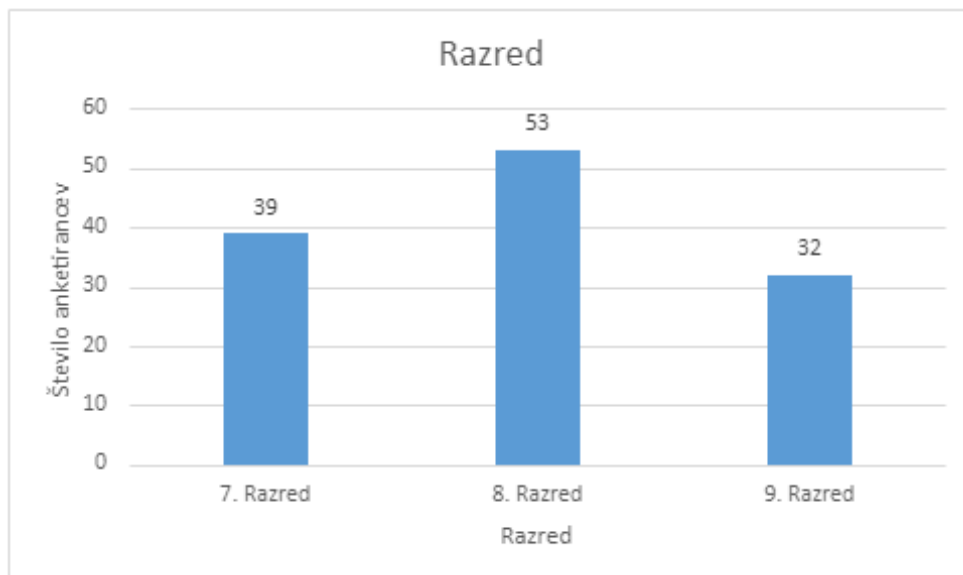
4 ANALIZA ANKETE MED UČENCI

Med anketiranimi je bilo 63 deklic in 61 dečkov. Anketo sva opravila med učenci 7., 8. in 9. razredov. Med anketiranimi je bilo 39 učencev 7. razredov, 53 učencev 8. razredov in 32 učencev 9. razredov.

Graf 12: Spol anketiranih učencev

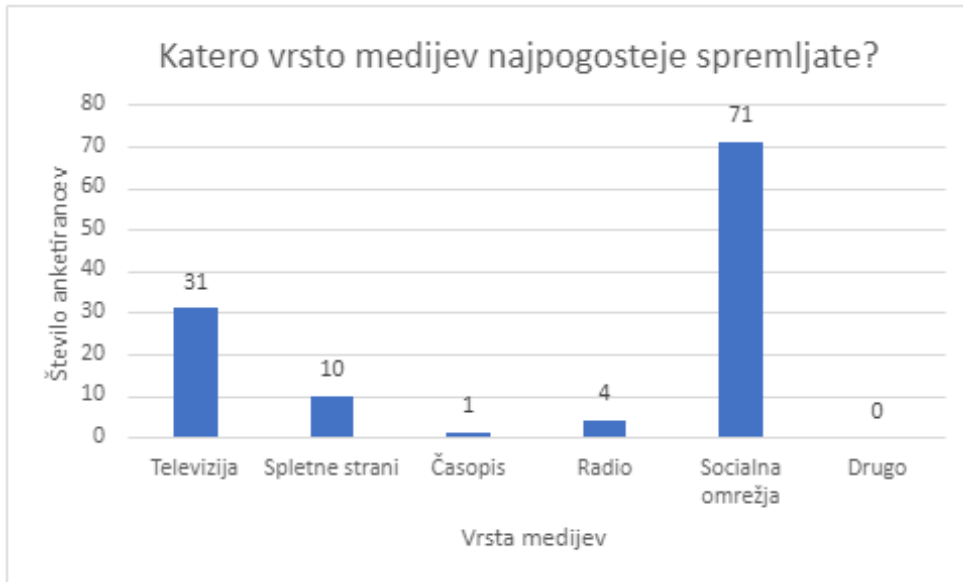

Graf 13: Razred anketiranih učencev

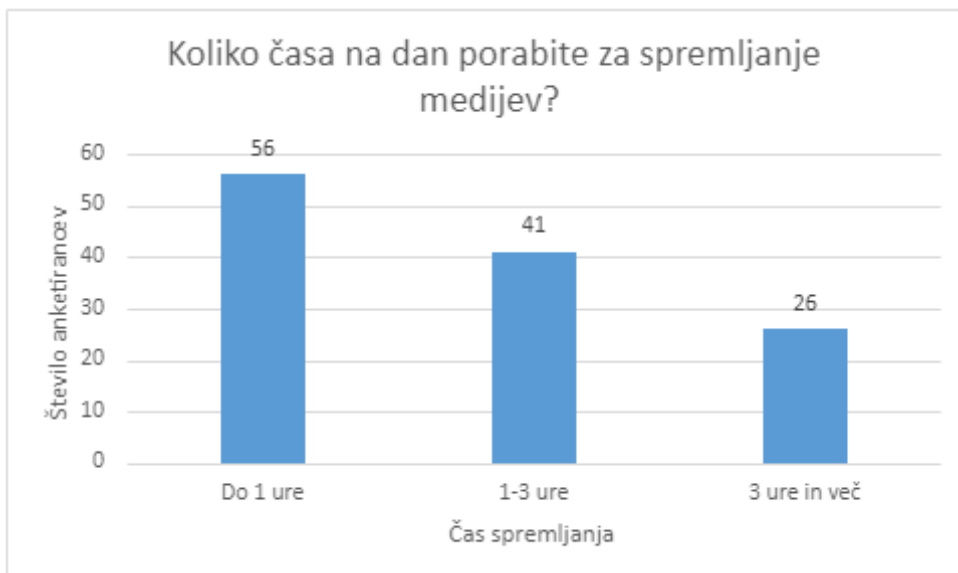
Na vprašanje, katero vrsto medijev najpogosteje spremljajo, jih je 71 odgovorilo, da najpogosteje spremljajo socialna omrežja. Sledijo televizija in spletne strani. Učenci najmanj spremljajo radio in časopis.

Graf 14: Katero vrsto medijev najpogosteje spremljate?

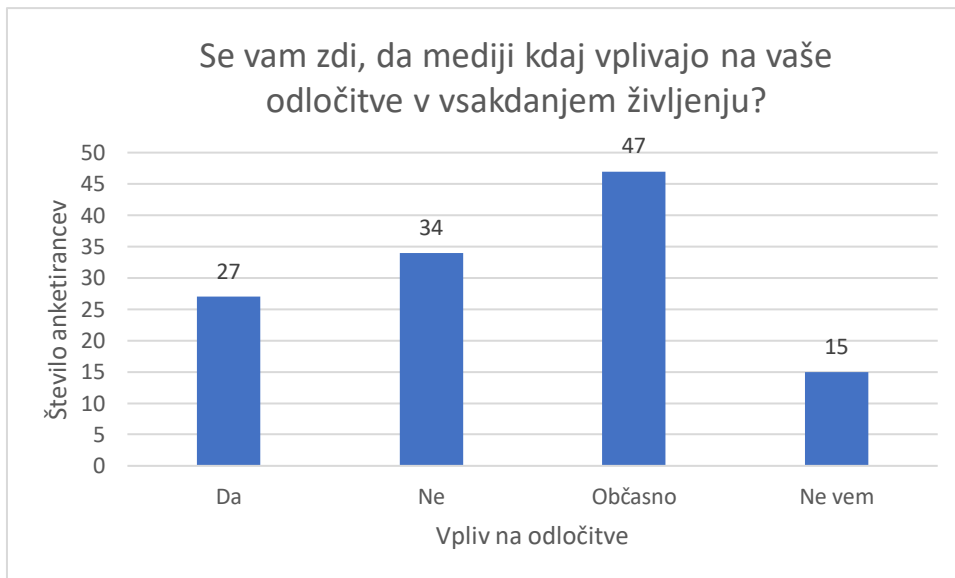
Med učenci jih 56 spremlja medije do ene ure na dan, 41 od ene do treh ur ter 26 več kot 3 ure.

Graf 15: Koliko časa na dan porabite za spremljanje medijev?

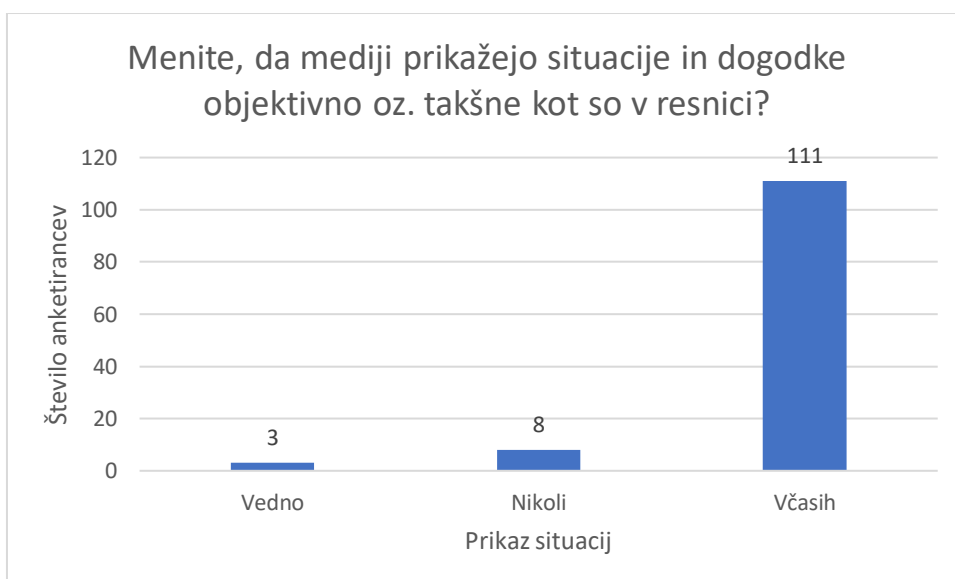
Na vprašanje, ali mediji kdaj vplivajo na odločitve učencev, je bil najpogostejši odgovor občasno. 34 učencev je mnenja, da mediji ne vplivajo na njihove odločitve. 27 učencev pa je mnenja, da mediji vplivajo na njihove odločitve. Nekateri na to vprašanje niso znali odgovoriti.

Graf 16: Se vam zdi, da mediji kdaj vplivajo na vaše odločitve v vsakdanjem življenju?

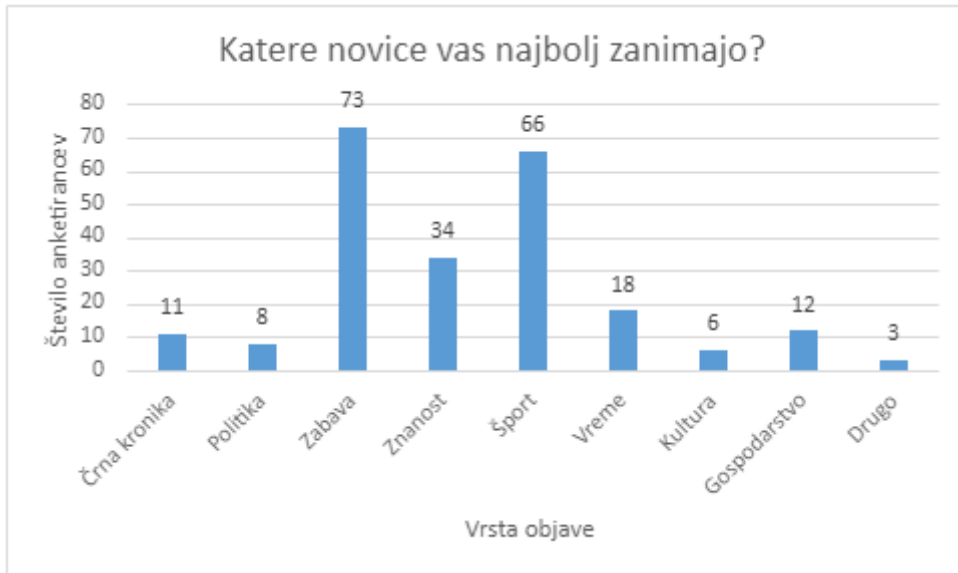
Velika večina anketiranih učencev meni, da mediji včasih prikažejo dogodke objektivno. Le 3 izmed anketiranih učencev imajo popolno zaupanje v medije.

Graf 17: Menite, da mediji prikažejo situacije in dogodke objektivno oziroma takšne kot so v resnici?

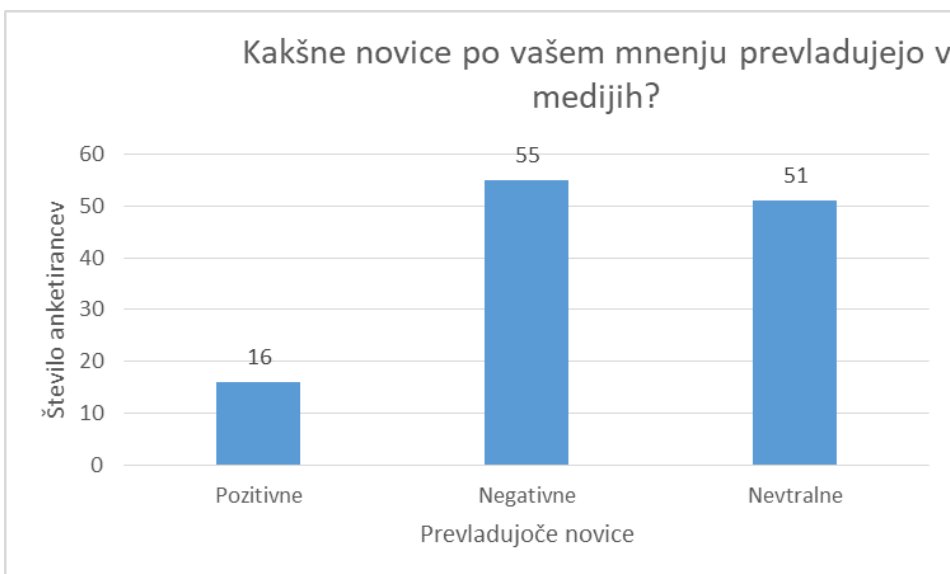
Na vprašanje, katere novice jih najbolj zanimajo, sta bila najpogostejša odgovora zabava in šport. Sledila sta znanost in vreme. Anketirane učence najmanj zanimata kultura in politika.

Graf 18: Katere novice vas najbolj zanimajo?

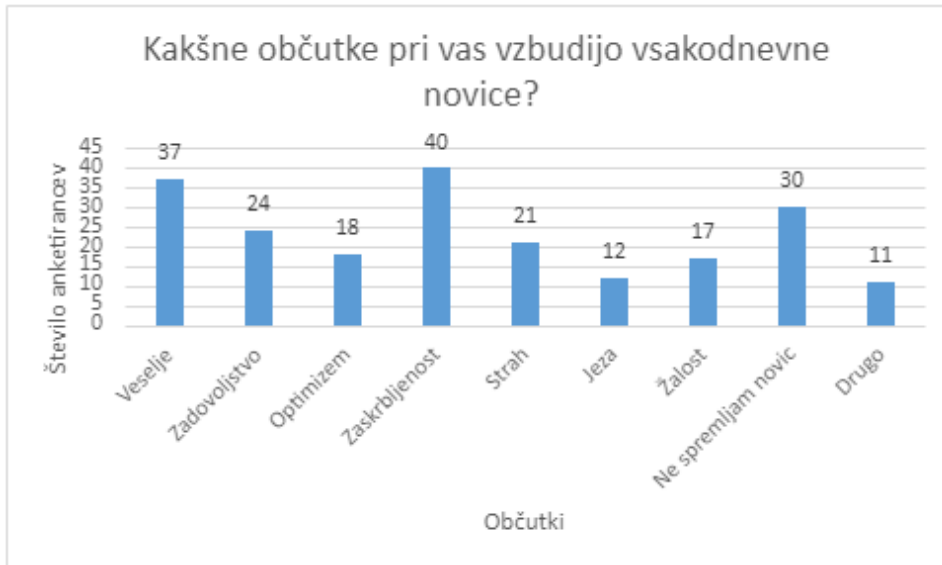
Večina anketiranih učencev in sicer 55 meni, da v medijih prevladujejo negativne novice. 51 jih meni, da so novice večinoma nevtralne ter le 16 učencev meni, da prevladujejo pozitivne novice.

Graf 19: Kakšne novice po vašem mnenju prevladujejo v medijih?

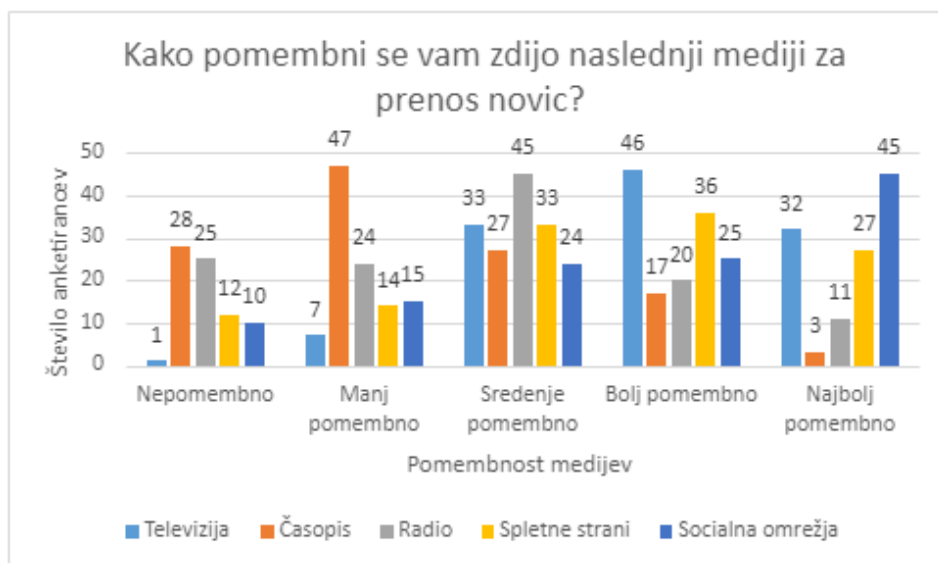
Pri vprašanju pri katerem je bilo možnih več odgovorov in sicer kakšne občutke pri učencih vzbudijo vsakodnevne novice, so bili odgovori zelo različni. Najpogostejša sta bila dva nasprotujoča si odgovora in sicer zaskrbljenost ter veselje, kar je verjetno odvisno od novic, ki jih spremljajo. 30 jih je odgovorilo, da ne spremljajo novic. Pri najmanj anketiranih učencev vzbudijo vsakodnevne novice jezo in žalost.

Graf 20: Kakšne občutke pri vas vzbudijo vsakodnevne novice?

Za največ učencev se zdijo socialna omrežja najbolj pomembna za prenos novic. Le 10 učencev meni, da socialna omrežja niso pomembna za prenos novic. 46 učencem se zdi, da televizija spada med bolj pomembne medije za prenos novic. Nekoliko manj se jih je odločilo za odgovor srednje in najbolj pomembno. Tudi pri spletnih straneh je bil najpogostejši odgovor, da spletne strani spadajo med bolj pomembne medije za prenos novic. Večini učencev se zdi radio srednje pomemben, časopis pa manj pomemben medij za prenos novic.

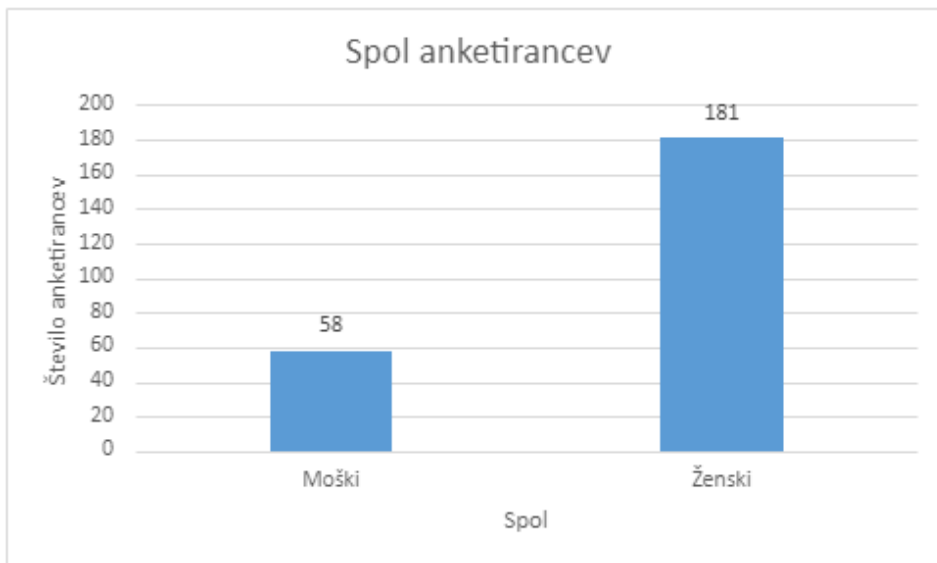
Graf 21: Kako pomembni se vam zdijo naslednji mediji za prenos novic?

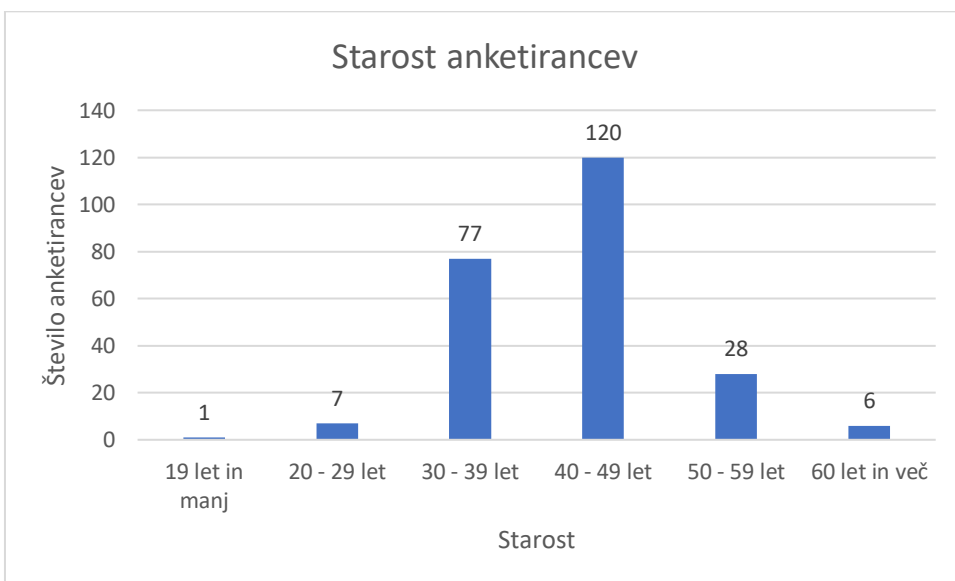
5 ANALIZA ANKETE MED ODRASLIMI OSEBAMI

Na najino anketo je odgovorilo 239 staršev in učiteljev naše šole. Od tega je bilo 181 žensk in 58 moških. Največ anketirancev je bilo starih med 40 in 49 let in sicer 120. 77 je bilo starih med 30 in 39 let. Le ena oseba je bila stara 19 let ali manj. V tem primeru je verjetno na anketo odgovorila oseba, ki ni starš enega izmed učencev.

Graf 22: Spol anketirancev

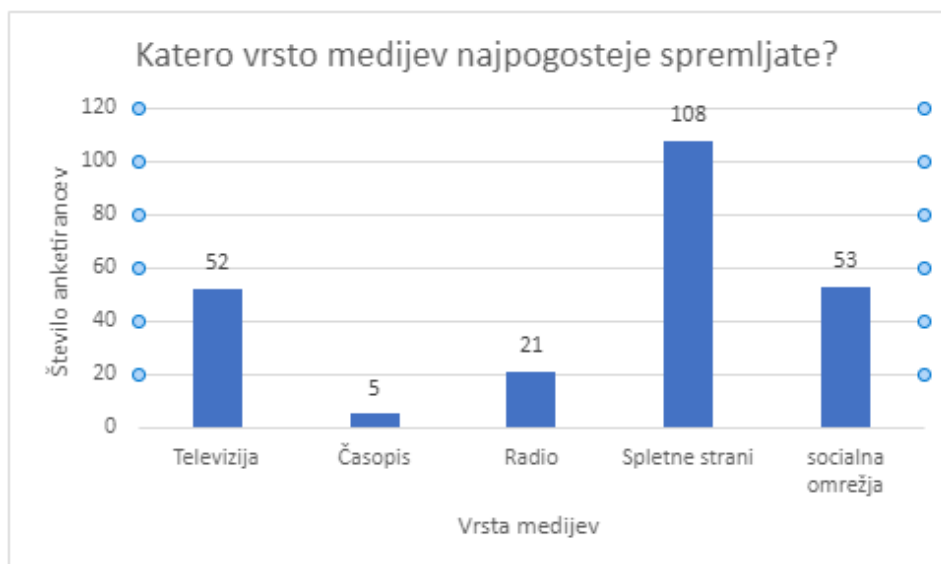

Graf 23: Starost anketirancev

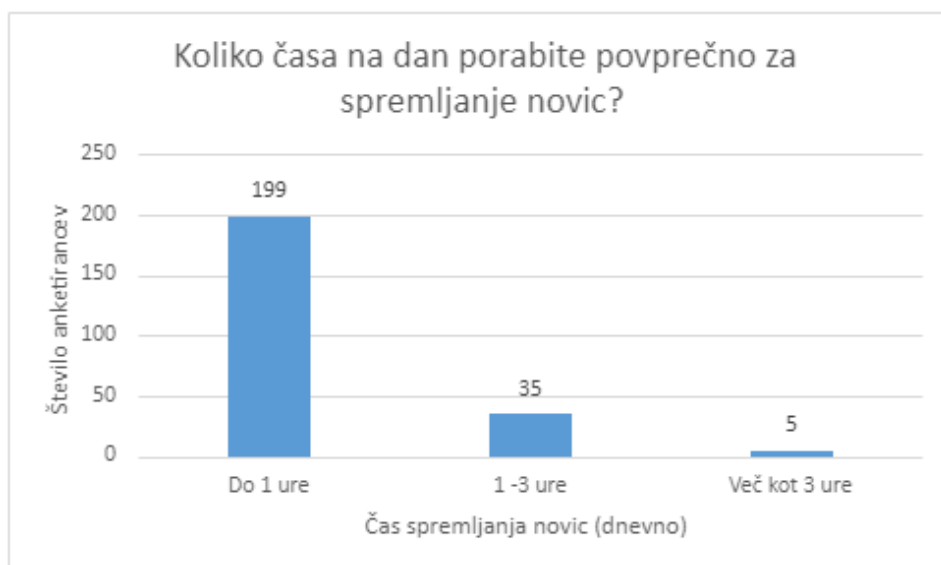
Izmed vseh anketiranih največ anketirancev najpogosteje spremlja spletne strani in sicer 108. Druga najpogostejša odgovora sta socialna omrežja in televizija. Analiza je pokazala, da mlajši anketiranci bolj spremljajo socialna omrežja, starejši pa spletne strani in televizijo. Podobno kot pri učencih jih najmanj spremlja časopise.

Graf 24: Katero vrsto medijev najpogosteje spremljate?

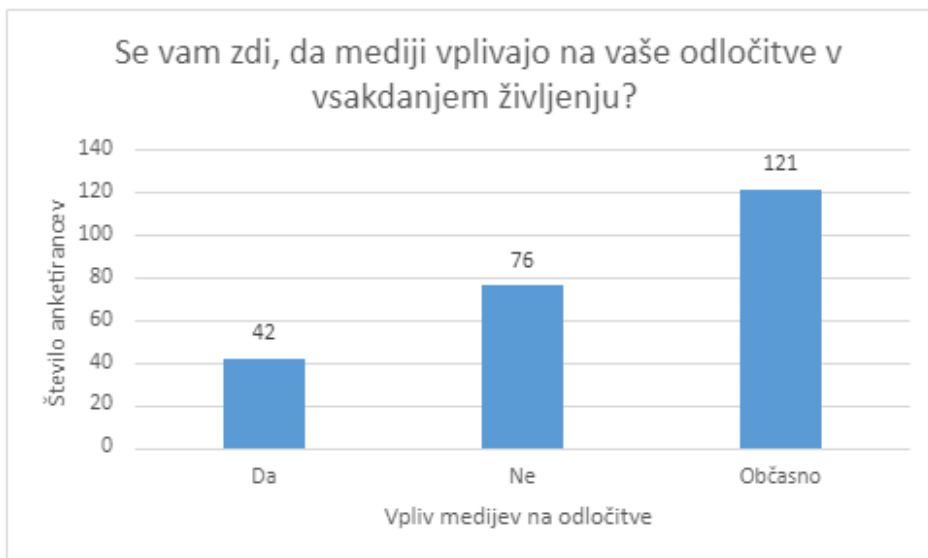
Velika večina anketirancev porabi povprečno na dan do ene ure za spremljanje novic. Pri tem je potrebno omeniti, da ženske v primerjavi z moškimi namenijo več časa za spremljanje novic.

Graf 25: Koliko časa na dan porabite povprečno za spremljanje novic?

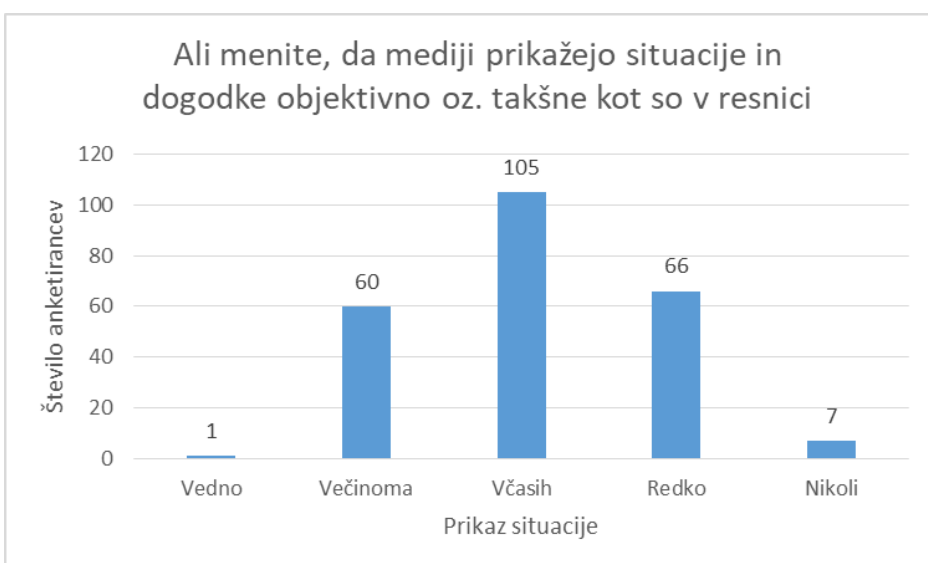
Podobno kot pri učencih jih večina meni, da mediji občasno vplivajo na njihove vsakdanje odločitve in sicer je takšnih 121. 76 pa je takšnih, ki menijo, da mediji ne vplivajo na njihove odločitve. Podrobnejša analiza je pokazala, da so moški bolj dojemljivi za vpliv medijev na njihove odločitve.

Graf 26: Se vam zdi, da mediji vplivajo na vaše odločitve v vsakdanjem življenju?

Pri tem vprašanju sva anketiranim osebam ponudila več odgovorov kot pri učencih. Največ jih meni, da mediji včasih prikažejo novice objektivno. Temu sledita odgovora redko in včasih. Le 1 oseba meni, da mediji vedno prikažejo dogodke objektivno, 7 pa jih meni, da nikoli.

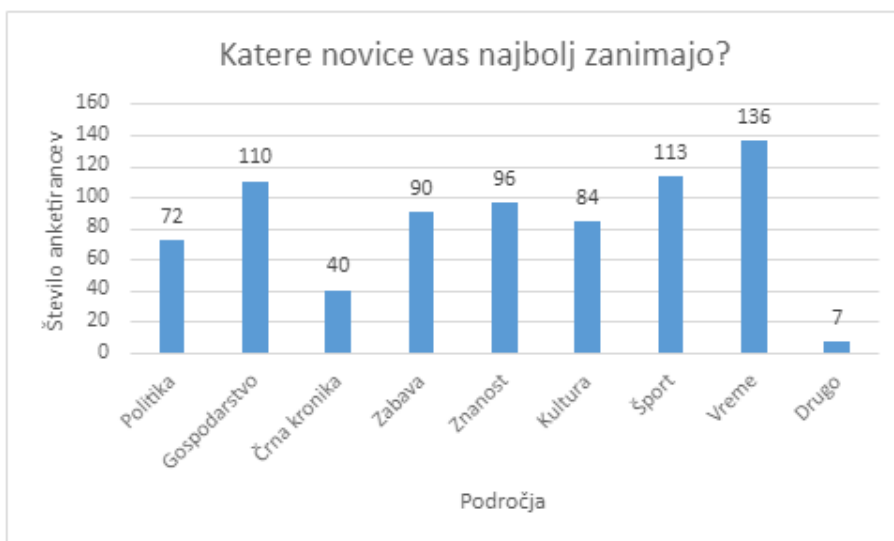
Graf 27: Ali menite, da mediji prikažejo situacije in dogodke objektivno oziroma takšne kot so v resnici?

Pri naslednjem vprašanju so bili odgovori nekoliko drugačni v primerjavi z učenci. Odrasli anketirani najpogosteje spremljajo vreme, šport in gospodarstvo. Kot lahko vidimo je obema anketiranima skupinama skupen le šport. Najmanj pa jih spremlja črna kronika.

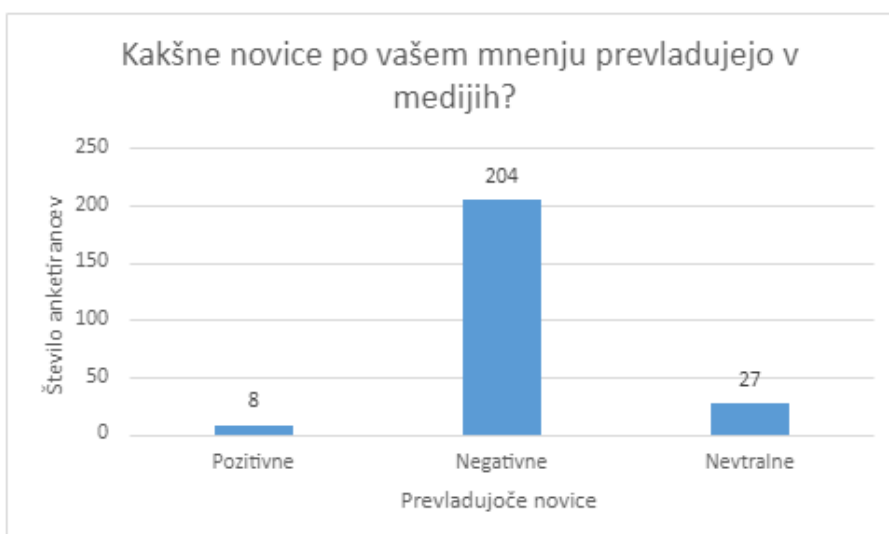
Moški v medijih najbolj spremljajo šport in gospodarstvo, medtem ko ženske bolj zanimata vreme in kultura. Mladi najbolj spremljajo področje zabave, medtem ko starejši spremljajo politiko, gospodarstvo in znanost.

Graf 28: Katere novice vas najbolj zanimajo?

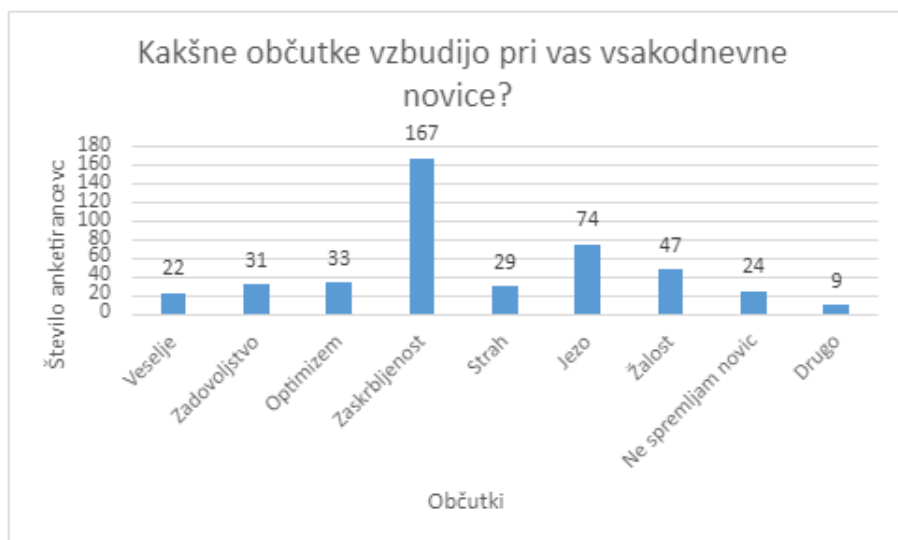
V primerjavi z učenci jih precej višji delež anketiranih meni, da so prevladujoče novice negativne in sicer kar 204. Le 27 anketiranih meni, da prevladujejo nevtralne novice, 8 pa jih meni, da so prevladujoče novice pozitivne.

Graf 29: Kakšne novice po vašem mnenju prevladujejo v medijih?

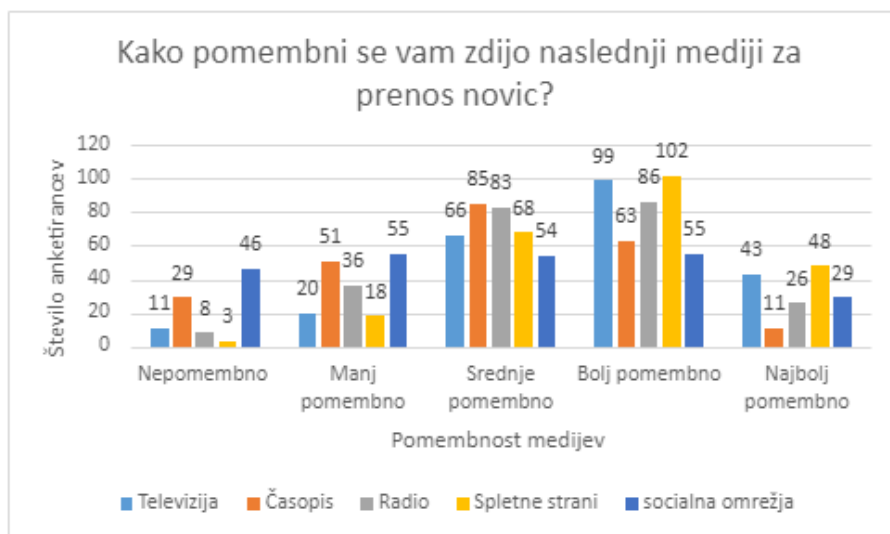
Pri naslednjem vprašanju so anketirani lahko izbrali več odgovorov. Njihovi odgovori so se precej razlikovali od odgovorov učencev. Na to ima verjetno vpliv dejstvo, da učenci spremljajo drugačne novice. Pri odraslih anketiranih novice vzbujajo predvsem negativne občutke kot so zaskrbljenost, jeza in žalost. Najmanj jih ob spremljanju novic čuti veselje.

Graf 30: Kakšne občutke vzbudijo pri vas vsakodnevne novice?

Pri zadnjem vprašanju so se odgovori prav tako precej razlikovali od odgovorov učencev. Socialnim omrežjem odrasli namenjajo manjšo pomembnost v primerjavi z učenci. Podobno kot pri učencih so televizijo in spletne strani označili kot bolj pomembna medija. Odrasle osebe pa namenjajo večjo pomembnost časopisu in radiu v primerjavi z učenci.

Graf 31: Kako pomembni se vam zdijo naslednji mediji za prenos novic?

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Dejstvo je, da imajo mediji in novice zelo velik vpliv na naše vsakdanje življenje. Zaradi tega je še posebej pomembno, da ne verjamemo vsem novicam, ampak da jih preverimo tudi v drugih virih. Živimo v času, ko smo ves čas izpostavljeni informacijam, izmed katerih so nekatere lažne ali pa delno prikrojene. Zato je toliko bolj pomembno, da kritično presojujemo informacije, ki pridejo do nas.

Velika družbena odgovornost leži tudi na medijih. Njihova naloga je objektivno poročanje o novicah. Na žalost se pogosto dogaja, da mediji s svojim poročanjem želijo ustvariti določeno javno mnenje. Veliko pa lahko tudi sami pripomoremo k temu, da lažne novice prenehajo krožiti po socialnih omrežjih. Veliko ljudi je že kdaj prebralo kakšno novico in jo brez razmišljanja delilo naprej. S tem tudi sami omogočimo, da po socialnih omrežjih krožijo novice, ki niso preverjene. Zdi se nama, da je v primeru medijev in novic ključno kritično razmišljanje.

7 SKLEP

Skozi najino raziskovalno delo sva prišla do nekaterih zanimivih zaključkov. Ob prebiranju spletnih portalov sva ugotovila, da med njimi obstajajo določene razlike. Na spletni strani RTV Slovenija prevladujejo novice s področja športa, vojne in politike, medtem ko je na portalu 24ur.com prevladuje črna kronika, politika in gospodarstvo. Opazila sva tudi, da je portalu 24ur.com več negativnih novic v primerjavi z RTV Slovenija. Tudi sami odzivi bralcev na posamezne članke so na omenjenem portalu bolj negativni. Precejšnja razlika je tudi med lokalnima portaloma Mariborinfo in Maribor24. Na portalu Mariborinfo prevladujejo članki s področja zabave, nekoliko manj pa članki s področja črne kronike in gospodarstva. Na spletnem portalu Maribor24 pa prevladujejo članki s področja črne kronike, zaradi česar je precej višji delež negativnih novic.

Do zanimivih rezultatov sva prišla tudi pri analizi ankete. Učenci naše šole najpogosteje spremljajo socialna omrežja, temu pa sledijo televizija in spletne strani. Med njihovimi starši in učitelji je bolj razširjeno spremljanje spletnih strani in ne toliko socialnih omrežij. Zaradi tega se pojavljajo tudi razlike v mnenju, kateri mediji so najpomembnejši. Tako učenci kot odrasli večinoma porabijo do ene ure na dan za spremljanje novic. Eni in drugi menijo, da novice občasno vplivajo na njihove odločitve. Skupno jim je tudi mnenje, da mediji le včasih prikažejo dogodke objektivno. Precejšnje razlike so v tem, kakšne novice spremljajo. Učenci spremljajo predvsem novice s področja zabave in športa, odrasli pa s področja vremena, športa in gospodarstva. Novice pri odraslih vzbujajo tudi več negativnih čustev kot pri učencih, kar je posledica vrste novic, ki jih spremljajo. Odrasli v primerjavi z učenci tudi menijo, da je delež negativnih novic precej višji.

Pred raziskovalnim delom sva si zastavila pet hipotez:

1. V medijih prevladujejo negativne novice.
2. Odziv ljudi na novice, tako pozitivne kot negativne, je večinoma negativen.
3. Najini sovrstniki večinoma ne spremljajo novic.
4. Naši starši in učitelji večinoma spremljajo novice.
5. Novice vzbudijo pri ljudeh večinoma negativna čustva.

Prvo hipotezo lahko potrdiva, saj sva s spremljanjem novic na štirih spletnih portalih prišla do takšnega zaključka.

Tudi drugo hipotezo lahko potrdiva, saj je bila velika večina odzivov bralcev negativna. Zanimivo se nama je zdelo, da je veliko negativnih odzivov tudi pri novicah, ki jih lahko označimo za pozitivne.

Tretjo hipotezo lahko ovrževa, saj so ankete pokazale, da učenci spremljajo novice. Res pa je, da spremljajo drugačna področja kot odrasli.

Tudi četrto hipotezo lahko potrdiva, saj naši starši in učitelji večinoma spremljajo novice.

Peto hipotezo lahko potrdiva, saj novice pri ljudeh večinoma vzbujajo negativna čustva, kar predvsem velja za odrasle osebe.

8 VIRI IN LITERATURA

- Pridobljeno 18. 10. 2023 s svetovnega spleta:
Blažka Žnidar. (2021). *Psihološki vpliv medijev*.
<https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4202105898.pdf>
- Pridobljeno 22. 10. 2023 s svetovnega spleta:
Blaž Pavlič, Jure Podgoršek. (2017). *Vpliv sodobnih medijev na življenje najstnikov*.
<https://osfm-splet.splet.arnes.si/files/2019/12/Vpliv-medijev.pdf>
- Pridobljeno 1. 10. 2023 – 31. 12. 2023 s svetovnega spleta:
<https://www.rtv slo.si/>
<https://www.24ur.com/>
<https://mariborinfo.com/novice>
<https://maribor24.si/>

9 PRILOGE

Anketa za učence

ANKETA – VPLIV NOVIC NA LJUDI

1. vprašanje: SPOL

A) ženski

B) moški

2. vprašanje: RAZRED

A) 7. razred

B) 8. razred

C) 9. razred

3. vprašanje: KATERO VRSTO MEDIJEV NAJPOGOSTEJE SPREMLJATE?

A) televizija

B) spletne strani

C) časopis

Č) radio

D) socialna omrežja

E) drugo: _____

4. vprašanje: KOLIKO ČASA NA DAN PORABITE ZA SPREMLJANJE MEDIJEV?

A) do 1 ure

B) 1 - 3 ure

C) 3 ure in več

5. vprašanje: SE VAM ZDI, DA MEDIJI KDAJ VPLIVAJO NA VAŠE ODLOČITVE V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU?

A) da

B) ne

C) občasno

Č) ne vem

6. vprašanje: MENITE, DA MEDIJI PRIKAŽEJO SITUACIJE IN DOGODKE OBJEKTIVNO OZIROMA TAKŠNE KOT SO V RESNICI?

A) vedno

B) nikoli

C) včasih

7. vprašanje: KATERE NOVICE VAS NAJBOLJ ZANIMAJO? (možnih je več odgovorov)

- A) črna kronika
- B) politika
- C) zabava (glasba, filmi...)
- Č) znanost
- D) šport
- E) vreme
- F) kultura (gledališče...)
- G) gospodarstvo
- H) drugo: _____

8. vprašanje: KAKŠNE NOVICE PO VAŠEM MNENJU PREDVLADUJEJO V MEDIJIH?

- A) pozitivne
- B) negativne
- C) nevtralne

9. vprašanje: KAKŠNE OBCUTKE PRI VAS ZBUDIJO VSAKODNEVNE NOVICE?

(možnih je več odgovorov)

- A) veselje
- B) zadovoljstvo
- C) optimizem
- Č) zaskrbljenost
- D) strah
- E) jezo
- F) žalost
- G) ne spremljam novic
- H) drugo: _____

10. Kako pomembni se vam zdijo naslednji mediji za prenos novic?

	nepomembno	manj pomembno	srednje pomembno	bolj pomembno	najbolj pomembno
televizija					
časopis					
radio					
spletne strani					
socialna omrežja					

Anketa za odrasle osebe

ANKETA – VPLIV NOVIC NA LJUDI

1. vprašanje: SPOL

A) ženski

B) moški

2. vprašanje: STAROST

A) 19 let in manj

B) 20 – 29 let

C) 30 – 39 let

Č) 40 – 49 let

D) 50 – 59 let

E) 60 let in več

3. vprašanje: KATERO VRSTO MEDIJEV NAJPOGOSTEJE SPREMLJATE?

A) televizija

B) spletne strani

C) časopis

Č) radio

D) socialna omrežja

E) drugo: _____

4. vprašanje: KOLIKO ČASA NA DAN PORABITE ZA SPREMLJANJE MEDIJEV?

A) do 1 ure

B) 1 - 3 ure

C) 3 ure in več

5. vprašanje: SE VAM ZDI, DA MEDIJI KDAJ VPLIVAJO NA VAŠE ODLOČITVE V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU?

A) da

B) ne

C) občasno

Č) ne vem

6. vprašanje: MENITE, DA MEDIJI PRIKAŽEJO SITUACIJE IN DOGODKE OBJEKTIVNO OZIROMA TAKŠNE KOT SO V RESNICI?

A) vedno

B) večinoma

C) včasih

Č) redko

E) nikoli

7. vprašanje: KATERE NOVICE VAS NAJBOLJ ZANIMAJO? (možnih je več odgovorov)

A) črna kronika

B) politika

C) zabava (glasba, filmi...)

Č) znanost

D) šport

E) vreme

F) kultura (gledališče...)

G) gospodarstvo

H) drugo: _____

8. vprašanje: KAKŠNE NOVICE PO VAŠEM MNENJU PREDVLADUJEJO V MEDIJIH?

A) pozitivne

B) negativne

C) nevtralne

9. vprašanje: KAKŠNE OBCUTKE PRI VAS ZBUDIJO VSAKODNEVNE NOVICE?

(možnih je več odgovorov)

A) veselje

B) zadovoljstvo

C) optimizem

Č) zaskrbljenost

D) strah

E) jezo

F) žalost

G) ne spremljam novic

H) drugo: _____

10. Kako pomembni se vam zdijo naslednji mediji za prenos novic?

	nepomembno	manj pomembno	srednje pomembno	bolj pomembno	najbolj pomembno
televizija					
časopis					
radio					
spletne strani					
socialna omrežja					